

Sygn. akt I CNP 144/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie skargi B.P. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży, zawartego w punkcie II wyroku z dnia 4 maja 2020 r., sygn. akt I Ca 135/20, wydanego w sprawie z powództwa B.P. przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce o zapłatę, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 sierpnia 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą powoda B.P. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łomży z 4 maja 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Jej celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.).

Stosownie do art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie

było i nie jest możliwe, przy czym ten przepis (jak i jego § 2) w części obejmującej słowa „kończącego postępowanie w sprawie” został uznany za niezgodny z art. 32 ust. 1 oraz art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji RP (wyrok TK z 1 kwietnia 2008 r., SK 77/06).

Zdaniem skarżącego wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze został wydany z naruszeniem § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.). Wskazał on, że nie zgadza się z rozstrzygnięciem w zakresie zasądzonych od niego kosztów instancji odwoławczej stanowiącej zwrot kosztów zastępstwa prawnego.

Argumentacja wskazana w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia daje asumpt do stwierdzenia, że skarga ta podlega odrzuceniu.

Orzeczeniom kończącym postępowania rozstrzygającym co do istoty sprawy (w szczególności wyrok i postanowienie co do istoty sprawy) należy przeciwstawić orzeczenia rozstrzygające w kwestiach incydentalnych, tj. takie, które pozostają w związku z postępowaniem zmierzającym do rozpoznania żądania, ale ich byt jest samodzielny w tym znaczeniu, że zamykają określony uboczny wątek sprawy (m.in. postanowienie SN z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Do tej kategorii orzeczeń należy zaliczyć rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Odrębność tego rozstrzygnięcia w stosunku do orzeczenia kończącego sprawę w instancji wyraźnie wynika z art. 108 § 1 k.p.c. Właściwym środkiem zaskarżenia orzeczenia o kosztach procesu zasądzonych przez sąd drugiej instancji jest zażalenie, mieszczące się w katalogu zażaleń przewidzianym w art. 394² § 1¹ pkt 3 k.p.c., jeżeli nie wniesiono skargi kasacyjnej (tzw. zażalenie poziome do innego składu sądu drugiej instancji).

W judykaturze zgodnie przyjmuje się, że w aktualnym stanie prawnym skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługuje od postanowień wydanych w postępowaniu procesowym, a za takie uważa się rozstrzygnięcia o kosztach procesu, chociażby zostały zamieszczone w wyroku (zob. m.in. postanowienia SN: z 9 maja 2012 r., V CNP 63/11; z 9

października 2013 r., II CNP 34/13; z 13 marca 2014 r., II CNP 64/13). Artykuł 424¹ § 1 k.p.c. dopuszcza skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie i nie ma żadnych racji przemawiających za rozszerzeniem tego zakresu przedmiotowego na inne rozstrzygnięcia wydawane w procesie.

Powyższe oznacza, że wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności jest niedopuszczalna, a więc podlega odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 k.p.c.), o czym Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Sąd Najwyższy nie rozstrzygał o kosztach postępowania skargowego, gdyż w odpowiedzi na skargę wniosek o zasądzenie takich kosztów nie został powiązany z wnioskiem o jej odrzucenie z przyczyn wskazanych przez Sąd Najwyższy.

as